

Түшүндүрмө баракчасы

Учурдун талабына ылайык азыркы мезгилде орто мектептерде билим берүү кандайдыр бир деңгээлде жаңылануусу керек. Тактап айтканда башталгыч класстан баштап эне тилин окутууну жаңы ыкмада, жаңы жолдор менен жаңы стандарттарды сунуштаган ыкма өнүккөн өлкөлөрдө куррикулум аркылуу чечилген. Ал билим берүүнүн мазмунун өркүндөтүү, азыркы мезгилдеги улуттук жана эл аралык талаптарга жооп бере ала тургандай абалга жеткирүү милдети турат.

Адабий окууда таанып – билүү мүнөзүндөгү тексттердин үлүшү кыскарып, дээрлик көркөм тексттер түзөт. Анткени, бул окуу предметинин негизин идеялык-тематикалык принцип эмес, чыгарманын көркөмдүк-эстетикалык баалуулук принцибин түзүп, тематикалык, жанрдык, автордук, мезгилдик, хронологиялык бөлүштүрүүлөр сакталат.

Ал эми макал-лакаптар бардык класста кеңири колдонулат. Окуган чыгармаларындагы негизги ойду бөлүп көрсөтүү, суроолорго тексттен жооп табуу, чыгармаларды өз алдынча улантуу, тиешелүү деңгээлде чыгарма жаратуу 2-класста окуучулардын ишмердүүлүктөрүнүн өзөгүн түзөт. Ар бир окуучу шар, туура жана окуган тексти түшүнүп, түшүнгөнүн айтып берүүгө үйрөтүү керек.

Адабий окуу сабагында негизги принцип төмөнкүдөй критерийлер менен коштолот:

1. Окуучулардын курактык-психологиялык өзгөчө
2. Тексти кабыл алуудагы мыйзам ченемдүүлүктөрдүн сакталышы;
3. Берилген материалдын окуучулар үчүн жеткиликтүүлүгү, түшүнүктүүлүгү;
4. Окуу материалынын улуттук духту тарбиялоого жана жалпы адамзаттык баалуулуктарды кабыл алууга багытталгандыгы;

Адабий окуу сабагындагы негизги максаттары жана милдеттери:

2-класстын окуучуларын адабий окуу сабагын окутуудагы негизги талаптар төмөндөгүлөр:

- тааныш эмес текстти туура, сезимдүү түрдө тездеп окуп, бир минутада 45-50 сөздөн кем эмес окуу;
- окууда сүйлөмдүн аягына, ортосуна коюлган тыныш белгилерге ылайык интонацияны, тынымды сактай билүү;
- мугалимдин жардамы менен текстти тиешелүү бөлүктөргө бөлүп, андагы негизги ойду аныктоо;
- аңгеме, жомок, ыр, макал-лакаптарды жанрдык жактан айырмалай билүү;
- иллюстрациялардын маанисин түшүнө алуу, аларды тексттин мазмунун салыштыруу;
- системалуу түрдө сөз байлыгын арттыруу, сөздүк менен иштөө;
- айрым макал-лакаптардын маанисин чечмелеп, мазмунун пайдаланып, мугалимдин жардамы менен чакан тексттерди түзүү;
- китептин атына, мазмунуна карай керектүүсүн тандап алуу.

Жалпысынан алганда ар бир окуучу өз эне тилин жакшы билүү менен анын турмушка керектүү касиетин ачып түшүнүү менен күнүмдүк тиричиликте кеңири колдоно алуусуна жетишүү болуп саналат. Эне тилинде билимдин жетиштүү болуусу ар бир адамды сабаттуулукка эле жеткирбестен, ошол тилдеги бардык маалыматты кабылдоого мүмкүнчүлүк түзөт жана эне тилинде өз оюн так жана жеткиликтүү сүйлөөгө калыптандырат.

2-классынын 20__-20__ окуу жылы үчүн адабий окуу сабагынан түзүлгөн календарлык-тематикалык планы
1-чейрек 23 саат

№	Бөлүмдүн темасы	Сабактын мазмуну	сааты	мөөнөтү	Үй тапшырма	Эскертүү
2саат	Китеп менен таанышуу	Кандай сонун күн бүгүн Тилегим	1		Окуп келүү 3-бет	
		Билим- түгөнбөс байлык	1		Окуп келүү 5-бет	
5саат	Берекелүү алтын күз	Берекелүү алтын күз	1		Жаттоо 7-9-бет	
		Жыл жана анын балдары 1-2-бөлүм	2		Окуп келүү 10-12-бет	
		Нан сапары Жалбырак	1		Жаттоо 13-15-бет	
		Көпөлөк Көпөлөк	1		Жаттоо ,окуу 15-18-бет	
1саат	Күлкү ден соолуктун мүлкү	Апендинин жоруктары Эки улак	1		Окуп келүү18-21бет	
1 саат	Текшерүү	Окуу техникасын текшерүү Түлкү менен кумурска	1		165-бет	
6саат	Туулган жердин топурагы ал тын	Алтын уя Кулунтайым	1		Окуп келүү22-25-бет	
		Булбул	1		Окуп келүү25-28-бет	
		Комуз	1		Жаттоо 29бет	
		Шыктуу чыйырчык	1		Окуп келүү29-31бет	
		Бачайы чымчык	1		Жаттап келүү32-бет	
		Коон баккан карыя 1-2бөлүм	1		Окуп келүү33-36бет	
7саат	Менин жан дүйнөм	Телефондо суйлошуу	1		Окуп келүү37-бет	
		Жылан менен куркулдай	1		Окуп келүү38-40-бет	
		Уялуу	1		Окуп келүү40-41-бет	
		Жолоочу менен жылан	1		Окуп келүү42-43-бет	
		Торпогум	1		Жаттоо 43-бет	
		Боз торгой	1		Окуп келүү44-45бет	
		Ырыс алды - ынтымак	1		Окуп келүү46бет	
1саат		Окуу техникасын текшерүү Шабдандын бала кези	1		166-167-бет	

**2-классынын 20__-20__ окуу жылы үчүн адабий окуу сабагынан түзүлгөн календарлык-тематикалык планы
2-чейрек 21саат**

№	Бөлүмдүн темасы	Сабактын мазмуну	сааты	мөөнөтү	Үй тапшырма	Эскертүү
4саат	Күлкү ден соолуктун мүлкү	Күлкү ден соолуктун мүлкү	1		Окуп келүү48-49-бет	
		Апендинин жоруктарынан Теспе	1		Окуп келүү49-51-бет	
		Чычкандар	1		Жаттоо 51-52-бет	
		Теспе	1		Окуп келүү52-54бет	
7саат	Алтын балалык	Бала менен чымчык	1		Окуп келүү55-57-бет	
		Музыка,сынган табак	1		Жаттоо,Окуп келүү57-59-бет	
		Талаага тай өнүштүр	1		Окуп келүү59-61-бет	
		Боорукер кыз	1		Жаттоо 61-бет	
		Өзүнүкү жана өзгөнүкү	1		Окуп келүү62-63-бет	
		Өкүнүч,Көрсө	1		Окуп келүү63-65-бет	
		Ай жаңыргандагы ыр Таңкы нур.Козу телүү	1		Жаттоо 66-69-бет	
1саат	Бөлүм боюнчак кайталоо	Бөлүм боюнчак кайталоо	1		Кайталоо 69-70бет	
7саат	Жаады кар	Жаады кар	1		Жаттоо 71-бет	
		Ит менен аюу	1		Окуп келүү71-72-бет	
		Кышта	1		Окуп келүү73-75бет	
		Жаа жаа ак карым.аба ырайын күн мурунтан кантип билүүгө болот?	1		Жаттоо 75-76-бет	
		Түлкү менен сүлөөсүн	1		Окуп келүү77-78-бет	
		Алтын таяк	1		Окуп келүү78-80-бет	
1саат	Дил баян	Дил баян”сыйкырдуу кыш”	1		Дил баян 81-бет	
		Жакшынакай балаты	1		Жаттоо 82-бет	
1саат	текшерүү	Окуу техникасын текшерүү Торгой	1		168-169-бет	

**2-классынын 20__-20__ окуу жылы үчүн адабий окуу сабагынан түзүлгөн календарлык-тематикалык планы
3-чейрек 30 саат**

№	Сабактын текмасы	Сабактын мазмуну	сааты	мөөнөтү	Үй тапшырма	Эскертүү
6саат	Сөз үйрөнүп алалы	Сөз үйрөнүп алалы	1		Окуп келүү85-87-бет	
		Керик.Акыра	1		Окуп келүү87-88-бет	
		Жирафтын жалкоо балдары	1		Жаттоо 88-89-бет	
		Бөрсө.Маймылча	1		Окуп келүү89-90-бет	
		Айбанаттардын талашы	1		Окуп келүү 91-92-бет	
		Муну бил	1		Окуп келүү 93-94-бет	
1саат	Кайталоо	Бөлүм боюнча кайталоо	1		Окуп келүү 95-97-бет	
4саат	Ойлонуп көрөлүк	Акылдуу кыз	1		Окуп келүү98-99-бет	
		Баарынан ким күчтүү?	1		Окуп келүү100-101-бет	
		Эмне үчүн? Туурабы?Өзүң тап	1		Окуп келүү101-104-бет	
		Кырк амалдын бири	1		Жаттоо 104-106-бет	
1саат	Баяндама жазуу	Токойдогу окуя Сүрөт тартуу Баяндама жазуу	1		Кайталоо107-бет	
1саат		Искак Разаковдун балалык кези	1		Окуп келүү 108-109-бет	
1саат		Кайталоо	1		Окуп келүү 111-бет	
4саат	Байчечекей гүл ачты	Байчечекей Байчечекей	1		Окуп келүү 112-113-бет	
		Керемет учур	1		Жаттоо 114-бет	
		Балдар жана турналар	1		Жаттоо 115-бет	
		Бак тигели	1		Жаттоо 116-бет	
1саат	Дил баян	“Баарынан эне ыйык” дил баян	1		Дил баян 117-бет	
1саат	Байчечекей гүл ачты	8-Март –Аялдардын эл аралык күнү. Баарыбыздын майрамыбыз Энелердин	1		Окуу ,жаттоо 118-119-бет	

		майрамы				
1саат	Дил баян	“Апама арнайм “ дил баян	1		120-бет сүрөт боюнча	
1саат		Бул адептүү кайсы кыз? Апам иштен келгенде	1		Окуу, жаттоо 121-122-	
1саат	Нооруз – жаңынын башталышы	Нооруз	1		123-бет жаттоо	
1саат	Дил баян	“Кел ноорум келе гой” дил баян	1		Дил баян жазуу 124-бет	
4саат		Балдарга насыят. Ай	1		Жаттоо 125-126-бет	
		Чиркей , чабалекей жана жылан	1		Окуп келүү 126-128-бет	
		Жамгырдан соң.	1		Жаттоо 129-бет	
		Таранчы	1		Окуп келүү 130-131-бет	
1саат		Кайталоо Окуу тех. текшерүү Коркконго кош көрүнөт	1		170-бет	
1саат		Бөлүм боюнча кайталоо	1			

**2-классынын 20__-20__ окуу жылы үчүн адабий окуу сабагынан түзүлгөн
календарлык-тематикалык планы 4-чейрек 28 саат**

№	Сабактын текмасы	Сабактын мазмуну	сааты	мөөнөтү	Үй тапшырма	Эскертүү
12саат	Бабалардан калган сөз	Толубай сынчы	1		Окуп келүү 133-134- бет	
		Жээренченин баласы	1		Окуп келүү 135-136- бет	
		Акылдуу бала өзүнүн шаарын кантип сактап калды?1-2бөлүм	2		Окуп келүү 137-136- бет	
		Табышмактар	1		Жаттоо 139-140-бет	
		Сөздүн көркү - макалда	1		Жаттоо 141-143-бет	
		Жаңылмачтар	1		Жаттоо 143-145-бет	
		Калптар Беш өрдөк	1		Окуп келүү 145--146- бет	
		Карышкыр менен түлкү (жомок)	1		Окуп келүү 147-148- бет	
		Чыпалак бала (легенда)	2		Окуп келүү 148-151- бет	
	Ынтымак	1		Жаттоо 152-бет		
3саат	текшерүү Дил баян кайталоо	Окуу ылдамдыгын текшерүү Боб	1		171-172-бет	
		Дил баян жазуу	1			
		Бөлүм боюнча кайталоо	1		Кайталоо 153-бет	
8 саат	Тынчтыктын жана эмгектин майрамы	Майрамга бай май айы. Сулуу май	1		Жаттоо 154-155-бет	
		9-май –жеңиш күнү.Жашасын	1		Окуу,жаттоо 156-157	

	Жадыраган жазда	улуу жеңиш				
		Жайдын бир күнү	1		Жаттоо 158-бет	
		Мактанчаак короз	1		Жаттоо159-бет	
		Соң-Көл жайлоосунда	1		Жаттоо 159-бет	
		Алдар көсөө жана хандын вазири	1		Окуп келүү 159-160-бет	
		Күн менен торгой	1		Жаттоо 161-бет	
		Азаматсың жылкычы	1		Жаттоо 162-бет	
5саат	Текшерүү Кайталоо	Окуу техникасын текшерүү Адептүүлүк деген эмне?	1		172-173-бет	
		Чейректик кайталоо	1			
		Дил баян жазуу	1			
		окуу техникасын текшерүү	1			
		Жылдык кайталоо	1			